

FILOZOFIE BATLS

Univerzita obrany Brno, Fakulta vojenského zdravotnictví Hradec Králové

Katedra všeobecného lékařství a urgentní medicíny

Filozofie BATLS vznikla na podkladě myšlenky kurzu ATLS® (Advanced Trauma Life Support), který propaguje Americká asociace chirurgů (American College of Surgeons). Tento princip představuje standard poskytování neodkladné péče u traumat v civilních nemocničních podmínkách.

Z důvodů zachování jednotných postupů i v armádě byl zaveden ve Velké Británii kurz BATLS (Battlefield Advanced Trauma Life Support). Jedná se o modifikovaný kurz, který bere na zřetel specifické podmínky a okolnosti vzniku zdravotnických ztrát. Zakladatelem principu, postupů a dovedností v podmínkách britské vojenské zdravotnické služby byl profesor vojenské chirurgie generálmajor Ian Haywood. Výchozí platformou pro úpravy poskytování neodkladné péče v polních podmínkách byl právě princip ATLS® vypracovaný ve Spojených státech amerických.

Filozofie poskytování neodkladné péče podle principů BATLS se ve zdravotnické službě armády Velké Británie začala uplatňovat během studené války v Evropě. Očekávalo se, že zdravotnická služba bude během možné války „zahlcena“ velkým počtem zraněných, a proto byli v poskytování péče podle tohoto principu vzděláváni a trénováni i další příslušníci zdravotnické služby (technici, veterinární lékaři, fyzioterapeuté).

Používání filozofie BATLS se více rozšířilo během operací v perském zálivu v letech 1990 až 1991 a na Balkáně. Postupně byly zakomponovány do principů BATLS změny vyplývající z praktických zkušeností na bojištích a z nových doporučení pro neodkladnou resuscitaci 2000. V dalším období se ukázalo jako nutnost rozpracovat filozofii zejména na podkladě dalších zkušeností při ošetřování zraněných na bojišti a na podkladě nových doporučení určených pro civilní podmínky (Guidelines kardiopulmonální resuscitace 2005). Inovovaná filozofie BATLS 2005™ tak odráží nejnovější teoretická a praktická doporučení pro poskytování neodkladné péče v polních podmínkách založená zejména na:

1. zkušenostech z bojových operací v Afghánistánu 2002 a Iráku 2003,
2. poznatku, že zdravotnická služba (personál, technika) je vzhledem k charakteru současné války více napadána povstalci,
3. zlepšení dostupnosti diagnostiky, ROLE 2 – FAST (Focused Abdominal Sonography in Trauma), ROLE 3 – FAST a CT (Computer Tomography),
4. používání nové generace resuscitačních přístrojů a pomůcek jak v terénu, tak v ambulancích,
5. využití nových postupů a algoritmů při zastávě krvácení (C.A.T. = Combat Application Tourniquet, hemostatické preparáty – QuikClot, HemCon, Celox),
6. potřebě dostupnosti kvalitní péče zejména na místě vzniku poranění.

Princip BATLS je založen na systematickém přístupu k raněnému. Tento přístup na rozdíl od dřívější filozofie zahrnuje tři fáze: 1. Prvotní ošetření a resuscitace (Primary Survey and Resuscitation) 2. Druhotné ošetření (Secondary Survey) a 3. Definitivní péče (Definitive Care).

Primary survey

V rámci prvotního ošetření musí být rozpoznána všechna život a končetiny ohrožující poranění. Ihned po jejich zjištění se provádí ošetření, tj. resuscitační výkony. Kroky prvotního ošetření se jednoduše zapamatují jako: <C>ABCDE:

Catastrophic haemorrhage control

Zástava masivního zevního krvácení.

Airway (and cervical spine control where appropriate)

Zabezpečení průchodnosti dýchacích cest a imobilizace krční páteře tam, kde je to vhodné.

Breathing and ventilation (with oxygen where available)

Zabezpečení dýchání a ventilace, podání kyslíku, je-li dostupný.

Circulation and haemorrhage control

Kontrola krevního oběhu a krvácení.

Disability or neurological Deficit

Základní neurologické vyšetření.

Exposure depending on the environment

Ostatní vyšetření včetně vyšetření končetin v závislosti na okolních podmínkách.

<C> Catastrophic Compressible Haemorrhage

Airway and cervical spine control

Breathing and ventilation

Circulation and haemorrhage control

BATLS & BARTS FACULTY CZ

Rádovan MATOUŠEK, M.D., Ph.D., CHIEF INSTRUCTOR

Ambrož HOMOLA, M.D., Ph.D., COURSES DIRECTOR

Seznam instruktorů BATLS/BARTS
Vedoucí instruktorů:
MUDr. Rádovan MATOUŠEK, Ph.D.

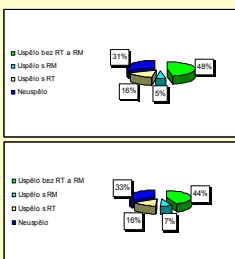
ČÁP Robert, MUDr., Ph.D. • BARAN Michal • BYŽOVSKÝ Jan, MUDr., DiS.
DOBEŠ Daniel, MUDr., Ph.D. • DRÁBKOVÁ Jarmila, Doc., MUDr., CSc.
DUŠEK Tomáš, MUDr. • FERKO Alexander, Doc., MUDr., CSc., FOCM
FRANK Martin, MUDr. • GRÖGER Tomáš • HAMAN Luděk, MUDr., Ph.D.
HONZIK Martin, DiS. • HOMOLA Ambrož, MUDr., Ph.D.
HOŠEK Frant., MUDr. • HORÁČEK Jan, MUDr. • CHMÁTAL Petr, MUDr., Ph.D.
KLÉZL Zdeněk, Doc., MUDr., CSc. • KLICPERA František • KLICPEROVÁ Jana
KOŘINKOVÁ Lenka • KOVÁŘOVÁ Tereza, Bc. • KRUTIS Jan
KRÁLÍKOVÁ Lenka, Bc. • LOCHMAN Petr, MUDr. • MRÁŽKOVÁ Leona, MUDr.
NOVÁKOVÁ Radka • OBERREITER Martin, MUDr. • PÁRAL Jiří, MUDr., Ph.D.
PLDR Michal, MUDr., Ph.D. • POKORNÁ Martina, MUDr. • SEDIVÁ Miroslava
SINDELÁŘ Radim, MUDr. • SMEJKAL Karel, MUDr., Ph.D.
ŠUBRT Zdeněk, MUDr. • ZVÁK Ivo, MUDr.

DESIGN KURZU

- Topologie těla, přístup k pacientovi
- Vyšetření hlavy a krku/krční límce
- Zástava masivního zevního krvácení
- Zabezpečení dýchacích cest
- Intubace, kombitubus, laryngeální maska
- Koniotomie, koniotomie
- Punkce a drenáž hrudníku
- Kanylace a preparace periferní žíly
- Nitroksotní podávání léků
- Otáčeni, ukládání a vyšetřování zraněného s poraněnou pažerí (Log roll, Scoop ram)
- Třídění zraněných
- Závěrečný test
- Moulage

Počty účastníků k 31.12.2007

Druh vojska	BATLS	BARTS	CELKEM
POŠ	131	88	219
VN	95	50	145
IPVZ	7	0	7
ASR	29	9	38
Poballí	21	6	27
ACR	48	165	213
VLA	27	9	36
ostatní	33	57	90
aktivované sestry	0	12	12
založby	36	2	38
CELKEM	427	398	825

ÚSPĚŠNOST

BATLS – 427 účastníků, celková úspěšnost 69 %, napoprvé 47 %.

BARTS – 398 účastníků, celková úspěšnost 66 %, napoprvé 42 %.

CÍL BATLS

Předat chirurgovi živého pacienta.

To give the surgeon a live patient. Donner le chirurgien un blessé vivant.

BATLS

- Prvotní ošetření a resuscitace
- Druhotné ošetření
- Definitivní péče

Prvotní ošetření

- C - zástava masivního zevního krvácení
- A - zabezpečení průchodnosti dýchacích cest a imobilizace krční páteře
- B - zabezpečení dýchání a ventilace, O₂
- C - kontrola krevního oběhu a krvácení
- D - základní neurologické vyšetření
- E - ostatní vyšetření v závislosti na okolních podmínkách

Úrovně ošetření podle taktických podmínek

- Care Under Fire - péče pod palbou. (treatment in a non-permissive environment)
- Tactical Field Care - péče v taktické hloubce (treatment at point of wounding in a permissive or semi-permissive environment)
- Field Resuscitation - resuscitace v polních podmínkách (team-based treatment in a Role 1 facility)
- Advanced Resuscitation - rozšířená resuscitace (team-based and consultant-directed resuscitation in a Role 2/3 facility)

Korespondence:

plk. MUDr. Rádovan Matoušek, Ph.D., vedoucí Katedry všeobecného lékařství a urgentní medicíny, Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany, Trebešská 1575, 500 01 Hradec Králové, matousek@gpmf.cz, www.gpmf.cz